

การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหวางเรียน กับ การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา : เจตนาرمณ์ ข้อกฎหมาย ขอเท็จจริงและสิ่งที่ได้รับ

นำเสนอด้วย : 2 ต.ค. 2562

การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหัวงเรียน กับ การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา : เจตนาการณ์
ข้อกฎหมาย ขอเท็จจริงและสิ่งที่ได้รับ

จากการที่พระราชนบัญญัติสภาพรูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖ มาตรา ๔๔
กำหนดว่าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม
ต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด นั้น
คุรุสภารชีวมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพและออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบวิชาชีพ จึงได้ออกข้อบังคับคุรุสภารชีวฯ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๗
และข้อบังคับคุรุสภารชีวฯ มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๖๘
ให้สอดรับตามเจตนา湿润ของพระราชบัญญัติสภาพรูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๖
โดยกำหนดเงื่อนไขด้านมาตรฐานประสมการณ์วิชาชีพ ว่าต้องมีคุณสมบัติ (๑) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน (๒)
การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
ดังนั้น จึงจำเพาะการออกข้อบังคับคุรุสภารชีวฯ ด้วยมาตราฐานวิชาชีพครุมาเก๊า ไปเพิ่มเติมอีกหลายฉบับ^๒
แต่ก็มีได้มีการแก้ไขในคุณสมบัติ ๒ ข้อดังกล่าวข้างต้น^๓
เป็นการยืนยันวามาตรฐานประสมการณ์วิชาชีพต้องมีทั้งการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งหมายถึงสาขาวิชาเอกของนักศึกษาแต่ละคน เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสูตรและสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา
นำไปจัดทำหลักสูตรหรือบัรบงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้คุณภาพของบัณฑิต
มีมาตรฐานใกล้เคียงกันและสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
๒๕๕๔ ภายใต้แนวคิดที่ต้องเป็นหลักสูตรบูรณาการ และอิงสมรรถนะมากกว่าหลักสูตรอิงเนื้อหา
เน้นสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาผู้เรียน
มีการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
ให้โครงสร้างหลักสูตรมีความยืดหยุ่น
สถาบันผลิตครุภัณฑ์ใน การสร้างหลักสูตรนี้ จึงได้กำหนดคุณวุฒิที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์และสภาพบริบทเชิงพื้นที่ของสถานศึกษา
สะท้อนอัตลักษณ์ของผู้เรียน รวมทั้งความต้องการของผู้เรียน
ให้ครอบคลุมทั้งการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครุและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนประจำการ
การพัฒนาครุประจําการและนอกประจำการ

ในหลักสูตรวิชาชีพครู (มคอ. ๑) กำหนดโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ๓ หมวดวิชา ได้แก่ ๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เรียนไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต ๒) หมวดวิชาเฉพาะด้าน (ไม่น้อยกว่า ๓๕ หน่วยกิต)

ประกอบด้วยวิชาชีพครูที่เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า ๒๒ หน่วยกิต และปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาอีกเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และรายวิชาเอกของแต่ละสาขามีน้อยกว่า ๖๐-๘๐ หน่วยกิต ขึ้นอยู่กับว่าเป็นหลักสูตรวิชาเอกเดียว เอกคุ หรือวิชาเอก-โท (และ ๓) หมวดวิชาเลือกเสรี อีกไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต ซึ่งในหมวดวิชาเฉพาะด้านจะประกอบด้วยวิชาชีพครูที่กำหนดมาตรฐานความรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดปรัชญาศึกษา จิตวิทยาการศึกษา คานิยม อุดมการณ์ และจิตวิญญาณความเป็นครู คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู หลักสูตรและวิทยาการ การจัดการเรียนรู้ ความรู้ตามกรอบ TPCK แนวคิด STEM ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การวัดและประเมินการศึกษา ทักษะการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการเรียนรู้สามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครูมาใช้ในการออกแบบหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติและสภาพบริบทของผู้เรียนที่แตกต่างกัน เน้นที่ต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นั่นหมายความว่า ดูถูกรายวิชาที่สถาบันการศึกษากำหนดให้เรียนในหมวดวิชาชีพครู ต้องมีการฝึกปฏิบัติในระหว่างเรียนของแต่ละวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพของครูสกุล ว่าต้องมีการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน แยกออกจาก การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี

ดังนั้น การที่จะนับรวมเวลาของการฝึกปฏิบัติระหว่างเรียนกับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีน่าจะตรงกับเจตนารุ่นของกฎหมายทั้งพระราชบัญญัติสภा�ครุและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๙ และข้อบังคับคุรุสภាតวยมาตรฐานวิชาชีพที่ออกมาบังคับใช้ ในข้อเท็จจริงการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เรียน(นักศึกษาครุ) ได้มี การฝึกปฏิบัติระหว่างเรียนก่อนก็เพื่อเป็นการให้ได้ทดลองลงมือปฏิบัติจริงหลังจากที่ได้เรียนภาคทฤษฎีแล้วภายใต้การสอน และการให้คำแนะนำของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งจะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง และที่สำคัญผู้เรียนเกิดทักษะมีสมรรถนะที่สูมารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษาอย่างมั่นใจ เพราะได้รับการฝึกฝนหลายครั้งจากอาจารย์ผู้สอนอย่างใกล้ชิด และจากประสบการณ์ทางศึกษา นักศึกษาเกือบทั้งหมดจะยังไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาต่อต่อ ๕ ปี พบว่า นักศึกษาเกือบทั้งหมดจะยังไม่สามารถนำความรู้ที่เรียนมาต่อต่อ ๕ ปี ไปใช้ในการปฏิบัติการสอนของตนในภาคเรียนที่ ๑ ได้อย่างมั่นใจ โดยเฉพาะการนำแผนการสอนไปใช้จริงในห้องเรียน นักศึกษาจะพบปัญหามากมายในการใช้แผนการสอนที่เขียนขึ้นมาตามทฤษฎีที่ได้เรียนมา ตั้งแต่ขั้นการนำเข้าสูบที่เรียน การใช้เวลาจัดกิจกรรมที่ไม่ได้เป็นไปตามที่วางแผนไว้ เนื่องจากเดือนักเรียนบางคน/กลุ่มยังทำกิจกรรมไม่เสร็จ การสอนก็ไม่บรรลุผลสำเร็จถึงขั้นสุดท้ายตามแผนการสอน ก็จะเกิดการรู้ลองผิดลองถูกไปในตัวเองแม้จะมีครัฟฟี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ค่อยดูแลให้คำแนะนำแต่ก็ไม่ใช่ทุกชั่วโมงสอน นั่นหมายถึงต้องมีบางชั่วโมงสอนอาจจะไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ซึ่งหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้บ่อยๆ ผลที่ได้รับย่อมไม่เป็นผลดีกับทั้งตัวนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียนที่ถูกสอนด้วย แต่พอเข้าสู่ภาคเรียนที่ ๒ นักศึกษาจะมีความมั่นใจในการสอนของตนเองมากขึ้น เข้าสามารถที่จะเรียนรู้และปรับปรุงการเขียนแผนการสอนที่สามารถนำไปใช้จริงได้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในชั้นเรียนได้ และมีความสุขกับการสอนของตนเอง แสดงว่านักศึกษาครุสามารถปรับตัวและจัดกระบวนการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีระยะเวลาการฝึกปฏิบัติมาก คือ ๑ ปีเต็ม หรือ ๒ ภาคเรียน

เมื่อเป็นเช่นนี้ การที่สถาบันผลิตนักศึกษาครุ จะกำหนดให้มีการอบรมหุ่ยางงานเพื่อให้นักศึกษาครุได้ลงไปทำกิจกรรม/โครงการต่างๆ ในสถานศึกษาและถือว่าเป็นการฝึกปฏิบัติการสอน แล้วนับชั่วโมงรวมเข้ากับการฝึกปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษา เพื่อให้ครบ ๑ ปี ตามกฎหมาย น่าจะต้องพิจารณาตามเจตนากรณ์ของกฎหมาย ขอเท็จจริงและสิ่งที่ได้รับของตน

